

Troost

Vanaf de 40 dagentijd tot en met Pinksteren lazten we uit het boek Exodus. Op het Pinksterfeest beëindigden we deze cyclus. De zondag van de Drievuldigheid, heet deze zondag. Ik weet nooit zo goed wat ik in de liturgie aan moet met dogmatiek. De Triniteit, de Drievuldigheid (Vader, Zoon en Geest) is een christelijk dogma (leerstuk), dat vast wel ergens goed voor is, maar dogma's en liturgie? Ik weet het niet. Vandaag mijmer ik liever wat na over de Geest als Trooster, als afscheid van het boek Exodus waarin het geschenk van de Tien Woorden een belangrijke rol speelt. De ouderen onder ons hebben misschien herinneringen aan Pinksterliederen waarin de *Parakleet* werd bezongen. Ik dacht dan als kind in de kerkbank naast mijn moeder, aan een kruising tussen parasol en tafelkleed. Ik had al mijn geestkracht nodig om deze combinatie te verwerken. We waren al bij de collecte aangeland als ik weer boven water kwam. Als ik aan mijn vader vroeg: Papa, wat betekent Parakleet? dan sprak hij: Dat is de Trooster, kind. Dat schoot niet echt op, maar een kind neemt daar genoegen mee.

Parakleet is een vernederlandsing van het Griekse *parakaleo* en dat betekent: *erbij geroepen worden of erbij roepen*. In het Latijn: *advocare*, en daar komt weer ons woord advocaat vandaan. Voor velen is het moeilijk te volgen hoe een advocaat de rechten kan verdedigen van een moordenaar. Zo iemand heeft toch geen recht op een advocaat? In onze rechtsstaat wel. Een advocaat is er

om de belangen van de beklagde alleen - en van niemand anders - in het oog te houden en te verdedigen. Dat is een groot goed. Velen van ons vinden dat niet nodig, tot wij zelf hulpeloos en schuldig of onschuldig voor een rechter moeten verschijnen. Hoe kun je nou jezelf goed verdedigen als je bibberend voor een rechter staat die allemaal dingen zegt waar je niks van snapt en van wiens oordeel je totaal afhankelijk bent?

Verschaf mij recht o God, en vecht voor mijn zaak (Psalm 43). Alweer klinken hier juridische termen. Er is een rechtszaak gaande tussen de dichter van dit lied en "zijn vijanden". Hij trekt het niet meer en roept God erbij als advocaat die voor zijn zaak moet vechten. Of zou het hier om een rechter gaan, die recht moet spreken tussen de "ik" en de "vijanden"?

Toen het nieuwe Liedboek verscheen, werd mijn lievelingslied (478, Liedboek 1973) eruit geknikkerd. Het werd nog erger toen de NOS op 25 mei 2013 berichtte: "Ongeveer 40 procent van het (oude) Liedboek is vervangen. Sommige liederen zijn uit de tijd geraakt, zoals bijvoorbeeld Lied 478". Daar was ik het grondig mee oneens, al begreep ik wel dat er bij dit lied een en ander valt uit te leggen en dat hier en daar de toon pathetisch is. Het lied staat in de traditie van o.a. Psalm 43, waarin God de rol van jurist krijgt toebedeeld. Maar welke rol?

478: 4 God gebiedt. In vuur en wolk toont Hij aan zijn sidderend volk dood en leven, vloek en zegen. En wie luistert wordt gezet in de vreugde van de wet, op de welgebaande wegen.

De wetgeving op de Sinaï. De tien woorden stellen de mens voor de keuze tussen dood en leven. "Maar kies dan toch alsjeblieft voor het léven!, kreunt Mozes als hij deze woorden doorgeeft. God is geen politieagent, hij is een vader, zij is een moeder, die gek wordt als jij je ongeluk tegemoet rent. Hij hoopt zó dat je voor het leven kiest!

478: 5 God klaagt aan. Geen sterveling kan bestaan in dat geding. Allen zijn in schuld verloren. Bergen, werpt u op ons neer, roepen zij, laat ons niet meer van dit vrees'lijk spreken horen!

Nou, nou! Dat bedoel ik met pathetisch. Ook in de bijbel komen dramaqueens voor. Maar toch: wetten zijn niet vrijblijvend. Zij kunnen jou aanklagen. Je wordt geoordeeld. Ook hier verwijst de taal naar het terrein van de rechtspraak.

478: 6 God vergeeft. Wie weerloos zwicht voor het opperste gericht, die ontdekt met vrees en beven dat de eiser vóór hem pleit, dat de rechter met hem lijdt, dat het vonnis luidt: het leven.

Daar sta je dan, weerloos voor de rechter.

De advocaat kan met vakantie. De officier van justitie eist geen straf, maar pleit vóór jou. De rechter is jouw vader of jouw vriendin; zij lijdt met jou mee. Het vonnis luidt: het leven!

Er staat niet: vrijspraak. Ja, ik weet ook wel dat leven op beven rijmt, maar hier is vrijspraak ook een beetje vonnis: wie nieuw leven ontvangt, draagt een nieuwe verantwoordelijkheid. Je pint een ander dan ook niet meer vast op zijn verleden.

Het woord van liefde, vrede en recht is in uw eigen mond gelegd, is in uw eigen hart geschreven. Rondom u klinkt de stem van God: vrijspraak, vertroosting en gebod, vlak vóór u ligt de weg ten leven.
(Lied 316)

Willemien Keuning